

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Таверна була звичайним наметом із провощеної парусини, трохи заваленим на південь од вітриюгана з гори. Жінка за імпровізованим шинквасом мала тоненькі вусики, закручені над верхньою губою, мов гострі крильця. Чжи записували її родинну історію, поки погоничі мамонтів сперечалися надворі.

— А ви часом не з баолінського роду Дун? — спиталися Чжи. — В голодні роки вони відправили кількох своїх дітей на захід, а нині розказують про переслідування володаря Кана те саме, що й ви.

Господиня, Дун Трінх, насупилася, похитала головою й знизала плечима.

— Може, й з нього. Але то батьківська лінія мого роду, і більшість його родичів поїло прокляття бродячих псів.

— Чекайте, яке...

Та не встигли Чжи запитати, а Трінх — відповісти, як запона відхилилася, й погоничі зайшли всередину. Старший, Ха-цзюнь, трохи зависокий і надто худий, як на північанина, мав на лиці глибокі зморшки, бо постійно мружився. Молодша, Сі-ю, була нижча й майже квадратна. Обличчя мала гладеньке, як галька, а маленькі чорні очіці її блищали, мов поліровані дзеркальця. Обоє були в довгих овечих шубах, кудлатих валянках і широких, підбитих шовком шкіряних штаних, які в цій частині світу носили всі. З-поміж місцевих їх вирізняли хіба плетені кільця брунатного мамонтового хутра, нашиті на плечі шуб.

— Що ж, — озвався старший погонич, — заглушивши голос здорового глузду, я вирішив, що через перевал вас переведе моя небога, бо вам, на відміну від більшості південців, стало розуму відповідно вбратися.

— Та й зерна дурману ви запропонували дуже вчасно, — весело додала Сі-ю, і Чжи дипломатично простягнули паперовий згорток із крихітними чорними зернятами. На півдні вони були поширені не менше від гашишу, але за сніговою лінією траплялися значно рідше.

Ха-цзюнь забрав насіння, склав у кишеню й кивнув Сі-ю.

— Гаразд. Туди й назад до завтра, від перестанку нікуди не відходити, ясно? Краще повернутися раніше, ніж пізніше, особливо якщо насуватиметься хурделиця.

Перекрививши дядька, поки той дибав геть, Сі-ю взяла списа і повернулася до Чжи.

— То що, ченче, готові?

Зараз Чжи були майже не схожі на ченця. Туго скручений пурпуровий халат лежав на дні торби. Зазвичай голену голову під флісовим капюшоном укривала темна щетина. У Співучих Узгір'ях не так строго ставилися до зовнішнього вигляду, як в інших храмах, однак перед поверненням додому точно знадобиться циркульник.

— Готові. Скоро висуваємося?

— Якщо готові, то зараз. Коли пощастить, на перестанок дійдемо ще до смерку.

Долаючи тремтіння, Чжи вийшли за Сі-ю на кусочий сухий мороз. Від болючого, до кісток пронизливого вітру на диво сильно хотілося спати, тому Чжи глибше закуталися в шубу.

— А з вами хіба не має бути пташки, яка все запам'ятовує? — спитала погоничка, ведучи їх єдиною хутірською вулицею.

Таких крихітних хутірців було повно по всьому прикордонню. Вони розрослися, мов гриби, після того, як тут п'ять років тому знайшли золоту жилу. Два роки тому жила виснажилася, і нині по всій окрузі відчувався дух пустки.

— Так, моя нейсінь, Майже Блискуча, — відказали Чжи, зітхнувши. — Зараз вона висиджує пташенят, та й такого холоду б не витримала.

Змовкнувши, Чжи подумки відправили молитву Тисячі Рук за затишок і безпеку Майже Блискучої. В цій експедиції їм страшенно бракувало надприродної пам'яті нейсіні — та й мандрувати широким світом без її гострого слівця чи слушної поради було якось не по собі.

— Сподіваємося, що, коли пташенята підростуть, вона знову захоче подорожувати разом. Ми не розлучалися від найпершого відрядження.

— Нехай буде на те воля Владики Небес, — промовила Сі-ю. — Я завжди мріяла побачити нейсінь.

Вигул, до якого вони щойно підійшли, був хисткою дерев'яною спорудою, якій стане міцності хіба що на утримання табуна збайдужілих камінців. Та за вузенькими штахетами були...

Раніше Чжи бачили їх лише здаля, і завдяки довгій, ретельно задокументованій історії північних народів потреби писати про них для Співучих Узгір'їв не було, але вони однаково збиралися це зробити.

Мамонти за мерзлою огорожею були дрібніші, нижчі, тонконогіші й мали коротші хоботи, ніж їхні королівські родичі. Цей табун переважно належав розплідникові, який вів його до одного зі східних аванпостів, і тварини в ньому були здебільшого бурі, хоч траплялося й декілька з білими ногами чи білою плямою на чубі.

Чжи здалося, ніби загорожу мамонти просто терплять. За бажання навіть найменший міг би запросто її звалити. Але натомість вони демонстрували гарні

манери й мирно куняли навстоячки, час до часу беручи жмут сіна з ясел.

Понад пів сторіччя тому анхійське військо розбили двічі більші королівські мамонти з брунатним хутром. Менші тоді завершили справу своїх родичів і прорвалися крізь засніжені поля бою, настовбурчивши вуха й войовничо трублячи.

— На цих нема чого задивлятися, — пхекнула Сі-ю. — Прибережіть подив для Пілук.

Відтак вона двічі свиснула. З табуна весело вийшла мамонтиха, трошки менша за решту, й потрюхикала до погонички, яка чекала на неї, розставивши руки. Чжи помітили, що Пілук темніша за інших мамонтів. На ній не було жодної білої цятки, а довге хутро на кінчиках почорніло.

— Ось моя крихітка. Вона із сестринської лінії великої Хо-шух, — сказала Сі-ю, і Пілук на знак згоди приязно обійняла її гнучким хоботом.

— От дорогою й розкажете мені, що це означає, — відказали Чжи усміхнено. — Гарнюня.

— Ш-ш-ш, тільки перед іншими її не нахваляйте, бо ще почнуть заздрити й відмовлятимуться робити щось без похвали. Нахваляти мамонта можна лише сам на сам, щоб не чули інші.

— Ми це запишемо, а коли повернемося додому, всі записи двічі переписуть до сувоїв, що зберігаються в Співучих Узгір'ях. Тому уважно добирайте слова,

якщо не хочете ввійти в історію брехухою, — смішкувато промовили Чжи.

— Та хіба ж я брешу? Постривайте-но. Зараз навчу вас вилазити на мамонта, й ви точно змалюєте мене у вигіднішому світлі.

Сі-ю так швидко піднялася в сідло по боку Пілук, що Чжи спершу подумали, ніби вона просто набирає повні жмені густого хутра. Однак, придивившись, вони побачили, що уздовж мамонтячої шиї із сідла звисають шкіряні стремена — довше й коротше.

— В коротше руку, в довше — ногу, отак, правильно, а зараз чекайте, вона вас сама підсадить.

— Підсадить?..

Раптом Пілук, напрочуд ніжно, як для такої великої тварини, сіпнула ногою, і Чжи, зойкнувши, підскочили. Так би й зарилися лицем у густе хутро мамонтихи — але Сі-ю схопила їх за плечі й обережно посадила в сідло.

— Ви така *сильна!* — здивувалися Чжи.

— Не те слово! — розреготалася погоничка. — Я б показала вам м'язи, але під шубою однаково нічого не видно. А зараз сідайте, як я...

З луки сідла перед Сі-ю стриміла кістяна підпірка, на яку вона закинула одну ногу, лишивши другу звисати вздовж тулуба Пілук. Позаду був інший, короткий виступ, і Чжи незграбно повторили приклад Сі-ю.

— На інший бік, щоб її не кренило.

Плечі Пілук, що виходили з напрочуд вузької шиї, затуляло широке сідло. Сидіти на ньому прямо було неможливо, тому північна кавалерія їздила боком. Коли Чжи нарешті всілись як слід, Сі-ю підняла довгого списа зі сталевим наконечником і скерувала Пілук до виїзду із селища.

Проїжджаючи повз сільські хати, Чжи не могли надивуватись, як високо зараз сидять. На королівському мамонті було б іще вище, але вершечки халуп і так ледь сягали їм по коліна, тому живіт трохи скрутило від запаморочення.

— Як буде нудити, добре нахилийтеся, — сказала Сі-ю, не озираючись, — інакше чистити Пілук будете самі.

— Нудити не буде, але як її чистити, все ж покажіть, — відповіли Чжи. — За нас не хвилюйтеся.

Ще на виїзді з селища, коли почався підйом до перевалу, Чжи відчули пекучий біль у ногах і попереку. Сі-ю сиділа невимушено, ніби на домашніх подушках, а от чернечі м'язи були все-таки краще пристосовані до піших прогулянок — а коли зовсім по правді, то до їзди на возах.

«Добре хоч Майже Блискучої тут немає й ніхто з мене не насміхається», — подумали Чжи.

Крута й широка дорога через перевал Кіхір була оточена густими північними лісами. Крім примар, які Чжи майже не обходили, там водилися й розбійники, що були значно небезпечнішими. За своє життя чернець устиг поговорити з купою розбійників, але часи